

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

President van de Algemene Rekenkamer
Postbus 20015
2500 CA Den Haag

Onze referentie
BS2014029514

Datum 14 Oktober 2014
Onderwerp Reactie op uw aandachtspunten bij de begroting 2015

*Bij beantwoording datum,
onze referentie en onderwerp
vermelden.*

Geachte mevrouw Stuiveling,

Met belangstelling heb ik kennis genomen van de inhoud van uw
aandachtspunten bij de begroting 2015.

Ik ben blij met uw constatering dat Defensie gestaag werkt aan een verbeterde
financiële onderbouwing van de begroting. Ook de komende jaren zal dit een
belangrijk punt van aandacht zijn.

Strategische doelen nota

De strategische doelen van de nota 'In het belang van Nederland' zijn nog steeds
geldig en kunnen worden gerealiseerd. Het afwegingskader voor de omvang en
samenstelling van de krijgsmacht, ook in de nota, berust op internationale
ontwikkelingen, de hoofdtaken van de krijgsmacht en de budgettaire
beperkingen. Centraal daarbij staan operationele duurzaamheid, financiële
duurzaamheid en samenwerking.

De combinatie van basis- en nichecapaciteiten vormt een solide basis om op voort
te bouwen. Het begrotingsakkoord uit het najaar van 2013 heeft geen gevolgen
voor deze uitgangspunten, met uitzondering van de budgettaire beperkingen. Het
akkoord maakte het mogelijk de meest pijnlijke maatregelen terug te draaien of
te verzachten. De strategische doelen blijven hiermee valide. Ook voor de
aanwending van de extra middelen voor Defensie voor het jaar 2015 is uitgegaan
van de strategische doelen van de nota. Met het extra budget kunnen de
slagkracht en het voortzettingsvermogen worden versterkt.

Wapensysteemsjablonen

Bij de nota 'In het belang van Nederland' heb ik voor het eerst inzage gegeven in
de kosten en uitgaven van de belangrijkste 27 wapensystemen. Dat heb ik
gedaan in zogenaamde wapensysteemsjablonen. Deze sjablonen heb ik bij de
begroting van 2015 geactualiseerd. De sjablonen zijn ontwikkeld om de
besluitvorming te ondersteunen met financiële informatie. De aansluitingstabel

geeft aan hoe de sjablonen aansluiten op de bestaande begrotingsindeling. In het verdiepingshoofdstuk bij de begroting wordt bij die beleidsartikelen een specifieke toelichting bij de mutaties gegeven.

Datum

14 okt 2014

Onze referentie

BS2014029514

U stelt dat de ambitiedelta nog vragen oproept. Bij de nota 'In het belang van Nederland' en de begroting 2014 waren de exploitatieramingen hoger dan het beschikbare budget. Deze ramingen hielden echter nog geen rekening met de verlaagde ambitie van de nota. Bij het actualiseren van de wapensysteemsjablonen zijn de ramingen gebaseerd op de verlaagde inzetbaarheidsdoelstellingen. Het totaal aan ramingen sluit nu aan op de beschikbare budgetten. De ramingen zijn bottom-up opgebouwd. Het is derhalve niet mogelijk aan te geven met welke maatregelen de ambitiedelta is opgelost.

Het project Financiële Duurzaamheid is voor mij een beleidsprioriteit. In de bijlagen bij de begroting 2015 is het financieel inzicht uit de nota 'In het belang van Nederland' geactualiseerd. Dit is opnieuw een exercitie geweest waarbij veel werkzaamheden handmatig hebben plaatsgevonden. In lijn met uw suggestie zal ik in de toekomst meer toelichting geven bij de sjablonen en aansluitingstabel. Ik deel uw waarneming dat in het kader van financiële duurzaamheid gestage stappen zijn gezet. Het is een meerjarig traject met de nodige uitdagingen.

Investeringsquote

U vraagt terecht aandacht voor de dalende tendens van de investeringsquote. In de Kamerbrief van 2 juli 2014 (Kamerstuk 33 750 X, nr. 68) heb ik gemeld dat de ontwikkeling van het investeringspercentage de afgelopen jaren onder meer het gevolg is van de wijze waarop de financiële taakstellingen zijn verwerkt. De benodigde financiële flexibiliteit zit nu eenmaal voor een groot deel alleen in het investeringsbudget. Op de korte termijn leidt dit niet direct tot beperkingen in de gereedstelling of inzet. Op de langere termijn heeft een laag investeringspercentage wel een negatieve invloed op de gereedstelling, inzet en innovatie. Het is daarom van belang de balans tussen investeringen en exploitatie te bewaren. De door te voeren *life cycle costing* (LCC)-benadering zal hierbij behulpzaam zijn.

Daarnaast was er sprake van onderrealisatie ten gevolge van problemen in de verwervingsketen. De verwervingsketen wordt daarom versterkt. Dit betreft niet alleen extra personele capaciteit, maar ook aanpassing van procedures en andere contractvorming waardoor snellere levering mogelijk wordt. Dit moet de komende jaren zijn beslag gaan krijgen. Ik zal de voortgang van de investeringsuitgaven bewaken en waar nodig en mogelijk bij sturen.

Prioriteitsvolgorde

Op grond van uw aanbeveling heb ik in de beleidsagenda van de ontwerpbegroting 2015 een prioriteitsvolgorde voor de verschillende verbetertrajecten in de bedrijfsvoering opgenomen. U constateert dat onduidelijk blijft of deze volgorde gevolgen heeft voor de gehanteerde planning. De trajecten kennen een eigen planning en dynamiek. Soms is sprake van beïnvloeding of afhankelijkheid, vaak ook niet. Waar trajecten onafhankelijk van elkaar en op verschillende plekken in de organisatie kunnen worden uitgevoerd, gebeurt dat.

Het toenemende aantal missies kan eveneens van invloed zijn. Het is niet goed mogelijk om te voorspellen waar knelpunten zullen optreden. In voorkomende gevallen geldt de genoemde prioritering.

Datum

14 okt 2014

Onze referentie

BS2014029514

Vastgoed

Ik onderschrijf de door u geschetste noodzaak om te komen tot een nieuwe visie op vastgoed. Defensie wil toe naar een realistisch, overkoepelend vastgoedbeleid waarbij rekening wordt gehouden met rijksbrede ontwikkelingen, zoals de vorming van het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). De visie zal eind 2014 gereed zijn.

De Stuurgroep Infrastructuur beoordeelt maandelijks de voortgang van de vastgoedprojecten die voortvloeien uit het Herbeleggingsplan Vastgoed Defensie en de nota 'In het belang van Nederland'. In die beoordeling betreft de Stuurgroep ook de samenhang met andere ontwikkelingen op defensiegebied. Een voorbeeld daarvan is het concept van informatiegestuurd optreden dat de Koninklijke marechaussee nu uitwerkt. Dat concept heeft gevolgen voor de werkwijze, de organisatie en ook de vastgoedbehoefte van de marechaussee. In de Voortgangsrapportage vastgoed Defensie die ik op 26 augustus jl. naar de Tweede Kamer stuurde (Kamerstuk 33 763, nr. 53), wordt dit als een voorbeeld genoemd van ontwikkelingen die ook op vastgoedgebied gevolgen hebben.

Ik heb de Tweede Kamer meegedeeld dat voor de te bouwen Michiel Adriaanszn de Ruyterkazerne in Vlissingen (voorheen marinierskazerne genoemd) is gekozen voor een geïntegreerde aanbesteding. Voordat de aanbesteding in de loop van 2015 begint, zal ik de Tweede Kamer informeren over de keuzes die zijn gemaakt met betrekking tot de contractvorm en welke onderdelen van ontwerp, bouw, financiering, onderhoud en bedrijfsvoering daaronder zullen vallen.

Open data

Ik deel uw constatering dat Defensie geen officieel standpunt heeft ingenomen ten aanzien van Open Data en dat in de ontwerpbegroting 2015 hieraan geen aandacht wordt besteed. Hoewel ik het actieplan Open Overheid onderschrijf, heb ik eerst prioriteit willen geven aan de andere uitdagingen waarvoor mijn ministerie staat. Wel streef ik ernaar om de door u voorgestelde brochure met kerngegevens zo spoedig mogelijk om te zetten in open data. De Dienst der Hydrografie stelt haar data overigens al wel ter beschikking.

Opvolging aanbevelingen Algemene Rekenkamer

U constateert dat ik geen actie heb ondernomen op de aanbeveling "Zorg voor betere beleidsdoorlichtingen: geef daarin aan voor welke beleidsonderdelen effectiviteitsmeting wel/niet mogelijk was en op welke beleidsuitgaven eventuele beleidsuitspraken betrekking hebben" uit uw *Effectiviteitsonderzoek bij de rijksoverheid (2012)*. Deze constatering deel ik niet. Bij beleidsdoorlichtingen, zoals bijvoorbeeld de 'Kwetsbare scheepvaart bij Somalië', licht ik toe op welk deel van het beleidsartikel de beleidsdoorlichting van toepassing is.

Tot slot

Ik ben u zeer erkentelijk voor uw bevindingen bij de ontwerp begroting van 2015.
Ik zie deze bevindingen als een steun in de rug bij het realiseren van een duurzame krijgsmacht, nu en in de toekomst.

Datum

14 okt 2014

Onze referentie

BS2014029514

DE MINISTER VAN DEFENSIE

J.A. Hennis-Plasschaert